РЕСПУБЛИКАНСКАЯ ОЛИМПИАДА ШКОЛЬНИКОВ НА КУБОК имени Ю.А. ГАГАРИНА

2021-2022 учебный год

БАШКИРСКИЙ ЯЗЫК

ШКОЛЬНЫЙ ЭТАП

5 класс

Максимальное количество баллов за задания:

Задания	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Сумма
Количество баллов	5	5	7	5	5	5	6	6	7	5	6	8	70

Все оценки должны быть целыми числами, дробные оценки не допускаются!

ОТВЕТЫ И РЕКОМЕНДАЦИИ ДЛЯ ПРОВЕРКИ

Һорауҙың тәртибе	*Аңлатма*	*Иң юғары иҫәп (балл)*
1-се һорау	Һәр дөрөҫ төҙөлгән һөйләмгә бер балл, һөйләм дөрөҫ төҙөлмәһә, балл ҡуймайбыҙ: **Йәйге ҡояш батты. Һалҡынса ел иҫте. Ул ҡарағастарҙың йәшел ылыҫына бәрелеп тынып ҡалды. Мин ҡарағастарға ҡараным. Минең алда зифа буйлы матур-матур ҡарағастар.**	**5 балл**
2-се һорау	Һәр дөрөҫ яуапҡа бер балл ҡуйыла. Уҡыусылар башҡа һүҙҙәр ҙә яҙырға мөмкиндәр, әммә күп нөктә урынына ҡуйылған һүҙҙәр һөйләмдең мәғәнәһенә тура килергә тейештәр: **1) Сәлим сана шыуа.** **2) Сафа гәзит уҡый.** **3) Айгөл телевизор ҡарай.** **4) Сәғит ҡар көрәй.** **5) Хәлимә шәл бәйләй**	**5 балл**
3-сө һорау	Дөрөҫ күсереп алынған һәр һүҙгә бер балл: **юрған, таҡыя, ямғыр, егет, яҙыусы, юл, еләк**	**7 балл**
4-се һорау	Дөрөҫ тәржемә ителгән һәр һүҙгә бер балл: **Шағир – поэт** **Яҙыусы – писатель** **Дәүләт – государство** **Ватан – Родина** **Яҙмыш - судьба**	**5 балл**
5-се һорау	Ребусты дөрөҫ сисһә, 5 балл ҡуйыла: **Талҡаҫ**	**5 балл**
6-сы һорау	Һәр дөрөҫ яуапҡа бер балл: **Күбәләк – күбәләгеңде** **Йылан – йыланыңды** **Китап – китабыңды** **Ҡәләм – ҡәләмеңде** **Дуҫ – дуҫыңды**	**5 балл**

Һораузың тәртибе	*Аңлатма*	*Иң юғары иҫәп (балл)*
7-се һорау	Дөрөҫ төҙөлгән һәр һүҙбәйләнешкә бер балл ҡуйыла. Уҡыусылар башҡа төрлө ялғауҙар ҡушып та сифат яһай алалар: **Күҙ – күҙгө тәбиғәт** **Юл – юлһыҙ ер** **Бәхет – бәхетле бала** **Иртән – иртәнге аш** **Мал – маллыҡ аҡса** **Белем – белемле бала**	**6 балл**
8-се һорау	Эш тулыһынса дөрөҫ башҡарылһа, 6 балл ҡуйыла. Уҡыусылар башҡа төрлө һүҙбәйләнештәр ҙә яһай алалар. **Ике китап, өс ҡәләм, утыҙ уҡыусы, миллион кеше, туҡһан һарыҡ, мең бала**	**6 балл**
9-сы һорау	Дөрөҫ яҙылған һәр һүҙгә бер балл: **Ялан баш, юлъяҙма, ҡарағаш, ҡульяулыҡ, меңьяпраҡ, төньяҡ, тирә-як**	**7 балл**
10-сы һорау	Һәр дөрөҫ яуапҡа бер балл: **“Өс таған” – повесть** **“Хәмит күпере” – хикәйә** **“Йәмле Ағиҙел буйҙары” – поэма** **“Яралы китап” – хикәйә** **“Турыҡай” – хикәйә**	**5 балл**
11-се һорау	Мостай Кәрим, тип яҙһалар 3 балл, уның тураһында тулы мәғлүмәт бирһәләр, өҫтәп 3 балл ҡуйыла, тулы булмаған мәғлүмәткә – 1 йәки 2 балл **Мостай Кәрим (тулы исеме – Мостафа Сафа улы Кәримов; 20 октябрь 1919 йыл – 21 сентябрь 2005 йыл) – шағир, драматург, тәнҡитсе, публицист, йәмәғәт эшмәкәре. Башҡортостан Республикаһы Фәндәр академияһының почётлы академигы (1992). Бөйөк Ватан һуғышында ҡатнашыусы. 1939 йылдан СССР Яҙыусылар союзы ағзаһы. 1951-1962 йылдарҙа Башҡортостан Яҙыусылар союзы идараһы рәйесе, 1962-1989 йылдарҙа РСФСР Яҙыусылар союзы идараһы секретары. РСФСР-ҙың IV-XI саҡырылыш Юғары Советы депутаты. Социалистик Хеҙмәт Геройы (1979). Башҡортостандың халыҡ шағиры (1963). РСФСР-ҙың атҡаҙанған сәнғәт эшмәкәре (1982). ЮНЕСКО ҡарамағындағы Х.К. Андерсен исемендәге Халыҡ-ара балалар һәм үҫмерҙәр өсөн китаптар советының Почётлы дипломы эйәһе (1978). Ленин премияһы (1984), СССР ҙың Дәүләт премияһы (1972), РСФСР ҙың К.С. Станиславский исемендәге дәүләт премияһы (1967), Башҡорт АССР-ының Салауат Юлаев исемендәге дәүләт премияһы (1967), М.А. Шолохов исемендәге премия (1999) лауреаты.**	**6 балл**
12-се һорау	Йөкмәткеһе өсөн – 2 балл, уҡыусының телмәре өсөн – 3 балл, грамоталылығы өсөн – 3 балл ҡуйыла	**8 балл**